

pla de cultura d'Olot

JORNADA DE PARTICIPACIÓ 10 DE MAIG DE 2008

GUIÓ DE DEBAT
Taula: CREACIÓ

Coordinadora: Núria Pascal

Relator: Martí Comas

Lloc de reunió: Sala d'actes de l'Hospici (planta
baixa)

ÍNDIX DE CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA	2
1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001	3
2. SEGONA PART. Apunts per al nou context.....	6
3. TERCERA PART. Els nous reptes.....	9

INTRODUCCIÓ I PROGRAMA DE LA JORNADA

L'any 2001 es va elaborar el Pla de Cultura d'Olot, fet que va suposar un punt d'inflexió en la política cultural de la ciutat. Després d'una primera revisió (any 2004) ara és el moment d'avaluar i actualitzar el Pla per definir una estratègia més ajustada als reptes actuals.

Transcorreguts set anys de l'elaboració del Pla i quatre de la primera revisió, avui ens proposem tornar a obrir el debat a fi de complir amb els dos objectius: avaluar el que s'ha fet durant aquests anys i actualitzar el Pla als nous temps.

S'ha estructurat la jornada en quatre taules, tot mantenint els àmbits que estableien els quatre eixos del Pla 2001: Creació, Memòria, Cohesió social i Desenvolupament. La major part del temps es dedicarà al treball per separat de cada taula, que des de la seva perspectiva analitzarà la situació; en la part final de la Jornada les quatre taules es reuniran en plenari per posar en comú les conclusions a que s'ha arribat en cada cas.

El treball de cada taula constarà de tres parts ben diferenciades. En la primera part, es recuperaran els objectius fixats en el primer Pla, corresponents a l'àmbit de la taula. En la segona part, es consensuarà el diagnòstic de com ha canviat el context (social, cultural, etc.) en relació al 2001. I, finalment, la tercera part servirà per detectar els reptes que es plantegen de cara al futur.

Programa de la Jornada

09:30 – 10:00	Arribada, cafè i lliurament de documentació
10:00 – 10:30	Benvinguda de la Regidora de Cultura, Anna Torrent, i introducció tècnica
10:30 – 11:45	Debat per taules
11:45 – 12:00	Pausa cafè
12:00 – 13:45	Debat per taules (continuació)
13:45 – 14:15	Plenari conclusions

1. PRIMERA PART. L'avaluació dels objectius establerts pel Pla de Cultura del 2001

En l'àmbit de la creació, l'eix estratègic sobre el que s'estructuraven els objectius i les accions era el següent:

Inserir Olot en la contemporaneïtat artística donant un protagonisme central a la creació en les seves diverses manifestacions.

Una de les dimensions bàsiques de la cultura és la creació artística, entesa com a creació contemporània. La vitalitat i riquesa d'una societat es valora, en bona mesura, en funció de la seva capacitat creativa i del tractament que li dona als seus creadors.

Un tractament positiu no ha de suposar únicament ajuts directes als creadors: es tracta d'oferir un entorn favorable per a la creació. Aquest entorn favorable es materialitza en un seguit de condicions que s'han de desenvolupar a mig i llarg termini. El punt de partida d'Olot és positiu: la tradició artística i creativa de la ciutat ha de ser un factor favorable, que prevalgui en relació a l'excessiva identificació de la ciutat amb unes determinades expressions artístiques que tenen poca relació amb la contemporaneïtat.

D'altra banda, l'entorn favorable a la creació contemporània ha d'anar lligada a una exigència de qualitat i compromís per part dels creadors. No es tracta de fer de l'art una expressió desvinculada de la societat en la que es desenvolupa. Per aquest motiu no és possible desvincular el fenomen creatiu de la seva difusió: cal definir un compromís a tres bandes: societat, creadors, poders públics. Aquest compromís s'ha de fonamentar en la confiança mútua.

Depenent d'aquest eix es definia com a projecte estratègic l'Espai de Creació Contemporània. Actualment el projecte és una realitat, tot i que s'ha redefinit per adaptar-se a algunes actuacions i espais que depenen de l'ICCO.

En aquesta primera part del debat s'han d'avaluar el grau d'assoliment dels objectius que derivaven d'aquest eix estratègic. Així, per aquest eix el Pla de Cultura del 2001 establia tres objectius a assolir en relació a l'àmbit de la creació. Per tal d'enfocar el debat s'hi han introduït alguns apunts que aporten informació que permet dur a terme una avaluació més acurada.

OBJECTIU 1: Generar les condicions idònies per a la creació. *Si es pretén inserir Olot en la contemporaneïtat i fer de la creació un element central de la vitalitat cultural de la ciutat, és necessari definir mecanismes específics de suport a la creació.*

Apunts al respecte:

- Projectes com Topografies, primer, però després la programació de l'Espai Zer01 o els Festivals Panorama i REC desenvolupen línies de suport a la creació.
- Des de la perspectiva de les arts escèniques, Laboratori, Transversal o Olot a Escena són els projectes més significatius. Amb dansa contemporània, tot i que el 2001 es parlava de produccions pròpies, actualment es desenvolupen programes amb creadors locals amb una forta vessant pedagògica i participativa.
- Cal afegir en aquesta línia tota la política de suport a través de premis com els Ciutat d'Olot.

⇒ Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?

OBJECTIU 2: Fomentar l'estructura de formació artística necessària per a la incorporació dels joves a la creació. *Una de les condicions necessàries perquè una ciutat estigui inserida en la contemporaneïtat és l'existència d'una estructura de formació artística. La qual cosa permet que els fenòmens creatius formin part de la "normalitat" de la ciutat. La formació artística pot potenciar l'existència de talent creatiu, però, sobretot, assegura l'existència d'una massa crítica amb una funció d'intermediació entre la creació i la difusió.*

Apunts al respecte:

- Des de l'IME s'ha impulsat l'Escola Municipal de Creació.
- L'Escola d'Art té repercussió en la vida cultural del municipi tot i que amb l'ICCO no s'han establert acords estables de treball i planificació conjunta.
- Des d'iniciatives com Panorama o altres programes tals com els premis o beques es mira d'acostar possibilitats d'accés a la creació dels i les joves.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

OBJECTIU 3: Optimitzar les plataformes de difusió artística. *La creació pren el seu sentit complet quan es produeix la seva comunicació. Sense recepció, el procés resulta incomplet. Per aquest motiu, convé insistir en la consolidació d'una xarxa d'equipaments de difusió artística que garanteixi la possibilitat de donar a conèixer el màxim de manifestacions artístiques de tots els àmbits creatius.*

Apunts al respecte:

- Els projectes plantejats el 2001 feien referència, bàsicament, a l'ordenació dels equipaments culturals. S'ha avançat en aquesta matèria ja que llavors el Teatre estava per reformar i el museu estava en una situació molt diferent a l'actual.
- Per altra banda, hi ha la tasca de desenvolupament de festivals com Cornamusam o Olot Fotografia.
- Pel que fa al paper d'Olot Televisió, Ràdio Olot i altres agents privats com a agents actius de difusió cultural no s'ha modificat molt el panorama de 2001 tot i que hi ha acords amb l'ICCO.

⇒ **Més enllà de la tasca que s'ha realitzat o encara està pendent, es pot considerar que l'objectiu s'ha assolit? En quina mesura? Quins són els aspectes que determinen l'avaluació a fer?**

2. SEGONA PART. Apunts per al nou context

El Pla de Cultura d'Olot del 2001 neix d'un context determinat que amb el pas dels anys ha anat canviant. Els contextos evolucionen i elements que ja s'apuntaven al 2001 han guanyat protagonisme o bé hi ha elements que han aparegut de nou. És important tenir en compte, doncs, que la importància de descriure el nou context rau en el fet d'apuntar tots aquells elements estructurals o específics d'Olot que són clau per entendre la realitat actual. A partir d'aquí es podrà elaborar un nou Pla que doni resposta, precisament, als canvis que s'han produït aquests últims anys.

Alguns elements de canvi

- **Augment significatiu de la diversitat.** El Pla de Cultura del 2001 pràcticament no contemplava el fenomen de la immigració en el seu diagnòstic perquè el nombre i el pes de la població nouvinguda era molt inferior a l'actual. De la mateixa manera, el nombre de nacionalitats també era força més reduït. Ara, al 2008, no només ha augmentat significativament el pes d'aquesta població, sinó que la seva composició és molt més plural que aleshores. Les dades¹ així ho demostren:
 - 4,7% de població estrangera (2001) i 16,8% (2007)
 - Nacionalitats majoritàries: marroquins i gambians (2001) i marroquins, gambians, hindús, xinesos i sud-americans (2007).

Això té repercussions en tots els nivells de la vida ciutadana i, per tant, també sobre la cultura. Augmenten les identitats, les tradicions i les pràctiques culturals i també pot augmentar el públic, els participants, etc. Atesa la seva importància, l'augment de la diversitat és un dels principals elements que caldrà tenir en compte a l'hora de construir el nou Pla.

- **Acceleració dels canvis relacionats amb les noves tecnologies.** En el Pla del 2001 ja es parlava d'un "nou paradigma digital" i que era fonamental garantir el desenvolupament i l'accés a les noves tecnologies. Al cap de set anys, ens trobem

¹ Banc d'estadístiques de municipis i comarques. Idescat.

plenament inserits en aquest paradigma i els canvis s'han accelerat. No es pot dir, per tant, que es tracti d'un element totalment nou, però sí que la perspectiva ha canviat. Les conseqüències de la ràpida implantació de les noves tecnologies són múltiples, però una de les que s'apunta, relacionada amb la cultura, és l'augment de la cultura individualitzada (que es produeix dins les llars i vinculada sobretot a Internet) en detriment de la cultura col·lectiva (aquella que es crea i es viu de forma comunitària, en l'espai públic). Més enllà d'aquesta conseqüència específica, el nou Pla haurà de contemplar les noves tecnologies com a part intrínseca de la vida actual i com a mitjans que actuen i alteren tots els moments de la cadena de valor cultural: des de la creació, a la producció, distribució, difusió fins al consum.

- **Obertura i connexió de la ciutat, trencament de l'aïllament.** Un dels elements que l'any 2001 s'apuntava com a característic d'Olot era el tancament territorial i simbòlic. Aquest isolament, que generava un sentiment de perifèria, s'ha trencat per diversos factors. La generalització de les noves tecnologies de ben segur han influït, l'arribada de gent de fora, però també l'obertura de noves comunicacions. Es podria dir, per tant, que Olot s'ha obert no només físicament, sinó també pel que fa a la mentalitat. El nombre de relacions estables amb altres territoris i ciutats ara és constant (Girona, Barcelona, properament Osona, etc.) i els vincles amb tots aquests territoris fan que, a la vegada, Olot també sigui més present en aquests i altres indrets. Culturalment parlant l'obertura s'ha vist reflectida en una major permeabilitat envers noves expressions culturals i ha possibilitat que s'estigui més atent a la diversitat i a la contemporaneïtat.
- **Transformació urbanística de la ciutat, sobretot del centre històric.** Durant aquests set anys Olot ha experimentat una transformació urbanística evident. L'any 2003 s'aprovava una revisió del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) i Olot s'adheria, l'any 2005, a la primera convocatòria del Pla de Barris de la Generalitat de Catalunya. Tot plegat ha tingut repercussions en la fisonomia urbana de la ciutat, sobretot en el seu centre històric. Més enllà de les polèmiques sobre les actuacions que s'han fet o que estan previstes, el cert és que Olot ha canviat d'imatge. Tot plegat té repercussions evidents en relació al patrimoni i a la memòria (impacte, conservació...). Aquesta transformació urbanística haurà de ser

tinguda en compte en el nou Pla, perquè té conseqüències que van més enllà dels aspectes merament físics.

- **La planificació, una forma d'actuació estesa a diversos àmbits.** El Pla de Cultura d'Olot de 2001 va ser la primera experiència de treball per planificació. D'aleshores ençà, però, diversos àmbits han desenvolupat els seus propis plans sectorials. Alguns exemples són el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat, el Pla Estratègic de la Societat de la Informació, el propi Pla de barris. Aplicar la lògica de la planificació sobre la gestió de la "cosa pública" té conseqüències positives: una major corresponsabilitat, professionalització, establiment de criteris d'avaluació de les polítiques, etc. No obstant, també s'apunta que davant de tants plans es pot estar produint una certa saturació i, en definitiva, un solapament sense que hi hagi una tasca d'articular-los tots entorn una visió conjunta de ciutat. Sigui com sigui, la "normalització" de la planificació com a mètode de treball pot beneficiar el nou Pla sempre i quan tingui l'habilitat d'aprofitar tota la feina i la reflexió avançada en tots aquests plans.

- **Major desenvolupament del turisme.** El turisme i el desenvolupament territorial associat eren elements que ja es contemplaven tant en el diagnòstic com en l'estratègia del Pla de Cultura del 2001. No es tracta, per tant, d'una qüestió totalment nova però, si aleshores es tractava més aviat d'una voluntat, ara es podria dir que s'ha concretat en una realitat més o menys palpable en el dia a dia de la ciutat. Segurament encara hi ha camí per recórrer i aspectes a millorar i canviar, però és un element que sens dubte ha evolucionat i força des de 2001. En termes culturals, tots aquells elements vinculats al patrimoni (natural i cultural), al desenvolupament sostenible, a la projecció d'Olot hi estan associats.

Qüestions per al debat:

- ⇒ **Són aquests els principals elements que defineixen el nou context? Quins n'afegiries? Quins canviaries?**
- ⇒ **Com influeixen aquests elements en l'àmbit de treball d'aquesta taula?**

3. TERCERA PART. Els nous reptes

Atès el balanç realitzat sobre el grau de compliment dels objectius del Pla de Cultura del 2001 i l'anàlisi feta sobre el nou context, toca plantejar-se quins són els reptes que s'han d'encarar en el futur més proper. Quan parlem de reptes fem referència a totes aquelles qüestions que de forma prioritària han d'estar presents en l'agenda cultural d'Olot dels propers anys. No es tracta tant de detectar programes concrets, sinó més aviat línies d'actuació i objectius.

Qüestions per al debat:

- ⇒ Quines són les qüestions que de forma prioritària hauria de contemplar el nou Pla de Cultura d'Olot?**

- ⇒ Quins reptes específics establiries en l'àmbit d'aquesta taula de treball?**

- ⇒ Quines propostes concretes vols fer?**